

DE VLAAMSE MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot
 wijziging van diverse besluiten over de rijopleiding en het
 rijexamen voor voertuigen van categorie B
 - Principiële goedkeuring

Samenvatting

Het besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het koninklijk besluit van 11 mei 2004 betreffende de voorwaarden voor erkenning van scholen voor het besturen van motorvoertuigen en het koninklijk besluit van 10 juli 2006 betreffende het rijbewijs voor voertuigen van categorie B, wat betreft de hervorming van de rijopleiding van 9 juni 2017 verplichtte begeleiders van kandidaat-bestuurders voor het rijbewijs categorie B om een vormingsmoment te volgen en voerde een oefenperiode in voor kandidaat-bestuurders van minstens negen maanden alvorens het praktijkexamen af te leggen.

Het arrest van de Raad van State van 12 maart 2020 met nummer 247.301 vernietigde dit besluit van de Vlaamse Regering omwille van bevoegdheidsoverschrijding. Voorliggend ontwerp voert de verplichting van het vormingsmoment opnieuw in en verlengt de minimale oefentermijn naar vijf maanden.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Dit voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering heeft binnen het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken betrekking op het beleidsveld “weginfrastructuur en wegenbeleid”.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2021/277 van 25 juni 2021.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd bekomen op 12 december 2022 en was gunstig.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Met het besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het koninklijk besluit van 11 mei 2004 betreffende de voorwaarden voor erkenning van scholen voor het besturen van motorvoertuigen en het koninklijk besluit van 10 juli 2006 betreffende het rijbewijs voor voertuigen van categorie B, wat betreft de hervorming van de rijopleiding van 9 juni 2017 werd de minimale oefentermijn van drie maanden opgetrokken tot negen maanden. Het arrest van de Raad van State van 12 maart 2020 met nummer 247.301 vernietigde dit besluit van de Vlaamse Regering omwille van bevoegdheidsoverschrijding, waardoor de minimale oefenperiode werd teruggebracht tot drie maanden. Met voorliggend voorontwerp wordt deze periode op vijf maanden gebracht.

Onderzoek toont aan dat veel oefenen cruciaal is om een goede en veilige bestuurder te worden. De minimale oefenperiode die een kandidaat moet voltooien alvorens het praktijkexamen categorie B af te leggen, zal kandidaten stimuleren om meer en onder meer diverse omstandigheden te oefenen alvorens het praktijkexamen (een eerste keer) af te leggen. Wetenschappelijk onderzoek (het eindrapport van IMOB van april 2022) wijst uit dat een oefenperiode idealiter minimum vijf maanden bedraagt: "Het is aanbevolen om een oefenperiode van min. 5 maanden op te leggen als richtlijn voor de kandidaat-bestuurder om dit minimum te behalen." (p. 133).

Voorliggend voorontwerp voorziet verder in een wijziging voor kandidaten voor een rijbewijs categorie B die ervoor kiezen om zich via de vrije begeleiding voor te bereiden op het praktijkexamen. Zij zullen zich moeten laten begeleiden door een begeleider of desgevallend twee begeleiders.

Deze begeleider heeft een cruciale taak in het traject tot het behalen van een rijbewijs B. In het verleden werd de rol van de begeleider echter te vaak onderschat en niet serieus genoeg genomen. Daarom besliste de Vlaamse Regering op 9 juni 2017 om een vormingsmoment voor begeleiders te verplichten. Alle kandidaten die vanaf 1 oktober 2017 een voorlopig rijbewijs met begeleider aanvraagden, moesten minstens één gevormde begeleider hebben. Dit vormingsmoment ondersteunde begeleiders in hun belangrijke taak en reikte hen instrumenten aan om hun engagement waar te maken. Tijdens het vormingsmoment zal de kandidaat-begeleider gesensibiliseerd worden over zijn rol in het leerproces. Hij krijgt ook didactische principes en tips aangereikt.

De Raad van State vernietigde het besluit van de Vlaamse Regering waarmee de verplichting van het vormingsmoment werd opgelegd omwille van de controletaak die door het besluit werd opgelegd aan de gemeenten. De Raad van State is van oordeel dat de Vlaamse Regering niet over de bevoegdheid beschikt om bijkomende eisen te stellen voor de afgifte van het voorlopig rijbewijs en de gemeenten in het kader van het medebewind in dat verband met een opdracht te belasten, die erop neerkomt dat ze de uitreiking van het voorlopig rijbewijs en het rijbewijs moeten weigeren als aan de voormelde scholingsvoorwaarden niet is voldaan. In het voorliggende besluit is van deze controletaak geen sprake meer en ligt deze bevoegdheid uitsluitend bij de erkende rijsschool die het begeleidersattest uitreikt.

Omdat de waarde van het vormingsmoment niet ter discussie staat en het vormingsmoment op korte tijd een belangrijk en gewaardeerd element van de rijopleiding categorie B is geworden, beoogt voorliggend voorontwerp de verplichting tot het volgen van het vormingsmoment door begeleiders van kandidaten categorie B opnieuw in te voeren.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELN

Artikel 1

Met artikel 1 van voorliggend voorontwerp van besluit wordt de letter B in de inleidende zin van artikel 35 van het koninklijk besluit van 23 maart 1998 opgeheven, zodat dit artikel niet langer van toepassing is voor de kandidaat-bestuurder die wil toegelaten worden tot het praktische examen voor de categorie B, dit gezien dit geregeld wordt in het nieuwe artikel 8/1 van het koninklijk besluit van 10 juli 2006 betreffende het rijbewijs voor voertuigen van categorie B, dat bij artikel 14 van het voorliggende voorontwerp ingevoegd wordt.

Artikel 2

Teneinde de leesbaarheid van het koninklijk besluit van 11 mei 2004 betreffende de voorwaarden voor erkenning van scholen voor het besturen van motorvoertuigen te verhogen, worden de definities van de begrippen “werkdag” en “algemene verordening gegevensbescherming” ingeschreven in het voormelde koninklijk besluit, dit om te voorkomen dat door de herhaling ervan de tekst van het besluit al te zwaar zou worden en daardoor ook minder vlot leesbaar zou worden. Deze definities vergen zelf geen verdere commentaar.

Artikel 3

Deze bepaling strekt ertoe om de plicht die op de rijkschooldirecteur of een adjunct-rijkschooldirecteur rust om erover te waken dat de opleiding van de kandidaat-bestuurder en de stagiair voldoet aan de bepalingen van het koninklijk besluit van 11 mei 2004 betreffende de voorwaarden voor erkenning van scholen voor het besturen van motorvoertuigen, ook van toepassing te verklaren op de vorming voor begeleiders.

De regels inzake de controle en sancties die vervat zitten in titel III van het koninklijk besluit van 11 mei 2004 betreffende de voorwaarden voor erkenning van scholen voor het besturen van motorvoertuigen zijn van toepassing wanneer de rijkschool of instructeur de vorming voor begeleiders niet naar behoren inricht.

In het kader van deze controle zal onder meer nagegaan worden of de verstrekte vormingen voldoen aan de leerinhoud van bijlage 7 bij het koninklijk besluit van 10 juli 2006 betreffende het rijbewijs voor voertuigen van categorie B.

Artikel 4

Artikel 20 van het koninklijk besluit van 11 mei 2004 betreffende de voorwaarden voor erkenning van scholen voor het besturen van motorvoertuigen bepaalt dat de instructeur de leerling nauwgezet moet opleiden en dat hij hem de kennis, de vaardigheden en het gedrag moet bijbrengen die vereist zijn voor het theoretisch en praktisch examen (zoals bepaald in de bijlagen 4 en 5 van het koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs).

De bepaling wordt naar analogie aangevuld ten aanzien van de leerstof die gegeven wordt aan de kandidaat-begeleiders zoals vervat in de bijlage 7 bij het koninklijk besluit van 10 juli 2006 betreffende het rijbewijs voor voertuigen van categorie B.

De regels inzake de controle en sancties die vervat zitten in titel III van het koninklijk besluit van 11 mei 2004 betreffende de voorwaarden voor erkenning van scholen voor het besturen van motorvoertuigen zijn van toepassing wanneer de rijkschool of instructeur de vorming voor begeleiders niet naar behoren inricht.

Artikel 5

De bepaling voorziet erin dat de vorming voor begeleiders enkel kan worden gegeven door instructeurs die de specifieke opleiding voor de vorming van begeleiders rijbewijs B hebben gevolgd zoals bepaald in de thans ingevoegde titel II, hoofdstuk V van het koninklijk besluit van 11 mei 2004 betreffende de voorwaarden voor erkenning van scholen voor het besturen van motorvoertuigen.

De regels inzake de controle en sancties die vervat zitten in titel III van het koninklijk besluit van 11 mei 2004 betreffende de voorwaarden voor erkenning van scholen voor het besturen van motorvoertuigen zijn van toepassing wanneer de rijsschool of instructeur de vorming voor begeleiders niet naar behoren inricht.

Artikel 6

Met artikel 6 van voorliggend voorontwerp van besluit wordt een nieuw artikel 22quinquies in het koninklijk besluit van 11 mei 2004 betreffende de voorwaarden voor erkenning van scholen voor het besturen van motorvoertuigen ingevoegd, waarin wordt bepaald dat bij het geven van de vorming voor begeleiders de bepalingen van hoofdstuk III/1, afdeling 1, van het koninklijk besluit van 10 juli 2006 betreffende het rijbewijs voor voertuigen van categorie B nageleefd moeten worden. Het gaat hierbij om een aantal gemeenschappelijke bepalingen die zowel gelden indien het vormingsmoment wordt gegeven door de erkende rijsschool als indien het vormingsmoment wordt gegeven door een instructeur die over de specifieke erkenning beschikt om de vorming voor begeleiders aan te bieden buiten een erkende rijsschool om.

De regels inzake de controle en sancties die vervat zitten in titel III van het koninklijk besluit van 11 mei 2004 betreffende de voorwaarden voor erkenning van scholen voor het besturen van motorvoertuigen zijn van toepassing wanneer de rijsschool of instructeur de vorming voor begeleiders niet naar behoren inricht.

Artikel 7

Deze bepaling bevat de verplichting voor de rijsscholen om een begeleidersattest af te geven aan de begeleider die de vorming in zijn geheel heeft gevolgd evenals om de aanwezigheidslijsten over te maken aan het Departement Mobiliteit en Openbare werken in het geval van een stopzetting van de rijsschool wegens onvermogen of bij intrekking van de erkenning, dit opdat het departement nog duplicaten of begeleidersattesten kan uitreiken aan de begeleider die hierom dan later zou verzoeken.

Het model van het begeleidersattest zal nog bij ministerieel besluit worden vastgesteld. In het voorontwerp van besluit is opgenomen welke gegevens hierop vermeld moeten worden.

Artikel 8

Deze bepaling voert een hoofdstuk in dat de opleiding regelt van de instructeurs die belast zijn met de vorming voor begeleiders voor het rijbewijs B.

Enkel de instructeurs die over een geldig beroepsbekwaamheidsbrevet II of III beschikken, worden toegelaten tot die opleiding.

De opleidingen worden georganiseerd door organisaties van nationale en internationale experts. Het gaat om dezelfde organisaties die thans reeds de opleidingen voor het leidend en onderwijzend personeel van de rijsscholen verstrekken bedoeld in artikel 14 van het koninklijk besluit van 11 mei 2004 betreffende de voorwaarden voor erkenning van de rijsscholen. Het gaat om de organisaties bedoeld in artikel 1, §3, van het ministerieel besluit van 30 januari 2006 tot bepaling van de leerstof

van de jaarlijkse opleiding voor het leidend en onderwijzend personeel van de rijsscholen bedoeld in artikel 14 van het koninklijk besluit van 11 mei 2004 betreffende de voorwaarden voor erkenning van scholen voor het besturen van voertuigen. In het voorliggende besluit worden deze organisaties dan ook op dezelfde wijze omschreven als in artikel 1, §3, van het voormelde MB.

Het programma en draaiboek van de opleiding dienen tweejaarlijks goedgekeurd te worden door het Departement Mobiliteit en Openbare Werken.

Na afloop van de opleiding levert de organisator van de opleiding een getuigschrift af aan de instructeur die de opleiding volledig heeft gevolgd en deelt de organisator van de opleiding aan het Departement Mobiliteit en Openbare Werken mee aan wie een getuigschrift werd afgeleverd. Een kopie van het getuigschrift wordt bijgehouden door de rijsschool waar de instructeur zijn functies vervult.

Het model van het getuigschrift zal nog bij ministerieel besluit worden vastgesteld. In het voorontwerp van besluit is opgenomen welke gegevens hierop vermeld moeten worden.

De schorsing of intrekking van de instructietoelating heeft van rechtswege de schorsing respectievelijk de intrekking van het getuigschrift tot gevolg.

In het jaar dat de instructeurs het getuigschrift voor de vorming van begeleiders behalen, zijn ze vrijgesteld van zeven uur voor het volgen van de periodieke vorming bedoeld in artikel 14, §1, tweede lid, van het koninklijk besluit van 11 mei 2004 betreffende de voorwaarden voor erkenning van scholen voor het besturen van motorvoertuigen.

Artikel 9

De vorming voor begeleiders die verstrekt is door een instructeur van wie het getuigschrift geschorst of ingetrokken is, wordt niet in aanmerking genomen. De rijsschool moet de door de kandidaat-begeleider betaalde vergoedingen terugbetalen.

Artikel 10

Artikel 6.3 AVG schrijft voor dat regelgeving die de verwerking van persoonsgegevens omkadert, minstens volgende essentiële elementen van die verwerking moet vermelden:

- het doel van de verwerking;
- de types of categorieën van te verwerken persoonsgegevens;
- de betrokkenen;
- de entiteiten waaraan en doeleinden waarvoor de persoonsgegevens mogen worden verstrekt;
- de opslagperioden;
- de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke.

Het voorliggende ontwerp van besluit voegt in het koninklijk besluit van 11 mei 2004 betreffende de voorwaarden voor erkenning van scholen voor het besturen van motorvoertuigen een nieuwe titel III/1 in.

In deze nieuwe titel, bestaande uit de artikelen 44bis tot en met 44quater, worden de bepalingen betreffende de verwerking van gegevens door de organisaties van nationale en internationale experts, de rijsscholen en het Departement Mobiliteit en Openbare werken in het kader van de organisatie van het vormingsmoment verenigd en wordt telkenmale aangegeven welke gegevens worden verzameld en verwerkt, wie verwerkingsverantwoordelijke is, alsook voor welk doeleinde en gedurende welke periode de gegevens worden verzameld en verwerkt.

Artikel 11

Deze bepaling voegt de bijlage 5 toe in het koninklijk besluit van 11 mei 2004 betreffende de voorwaarden voor erkenning van scholen voor het besturen van motorvoertuigen.

Deze bijlage bevat de voorschriften betreffende de leerstof voor de opleiding voor de instructeurs die instaan voor de vorming van de begeleiders.

Artikel 12

Teneinde de leesbaarheid van het koninklijk besluit van 10 juli 2006 betreffende het rijbewijs voor voertuigen van categorie B te verhogen, worden de definities van de begrippen "begeleidersattest", "instructietoelating", "minister", "bestuur" en "algemene verordening gegevensbescherming" ingeschreven in het voormelde koninklijk besluit, dit om te voorkomen dat door de herhaling ervan de tekst van het besluit al te zwaar zou worden en daardoor ook minder vlot leesbaar zou worden. Deze definities vergen zelf geen verdere commentaar.

Artikel 13

Deze bepaling wijzigt artikel 8 van het koninklijk besluit van 10 juli 2006 betreffende het rijbewijs voor voertuigen van categorie B.

Conform het nieuwe tweede lid van artikel 8 kan een kandidaat-bestuurder voor het rijbewijs B slechts toegelaten worden tot het praktijkexamen indien hij:

- houder is van een voorlopig rijbewijs B zonder begeleider en een scholing van minstens vijf maanden onder dekking van een voorlopig rijbewijs B heeft gevolgd;
- houder is van een voorlopig rijbewijs B met begeleider en een scholing van minstens vijf maanden onder dekking van een voorlopig rijbewijs B heeft gevolgd. De begeleider die de kandidaat, houder van een rijbewijs B met begeleider, begeleidt moet in het bezit zijn van een geldig begeleidersattest. Indien meerdere begeleiders op het voorlopig rijbewijs B worden vermeld, moet elke begeleider in het bezit zijn van een geldig begeleidersattest.;
- houder is van een attest van de gemeente waaruit blijkt dat er een scholing gevolgd werd van ten minste vijf maanden onder dekking van een voorlopig rijbewijs B indien de geldigheid van dat voorlopig rijbewijs inmiddels verstreken is.

Artikel 14

Met artikel 14 van voorliggend voorontwerp van besluit wordt een nieuw artikel 8/1 in het koninklijk besluit van 10 juli 2006 ingevoegd. Hierin worden de documenten opgesomd die een kandidaat dient voor te leggen om te kunnen worden toegelaten tot het praktijkexamen.

Elke kandidaat-bestuurder dient de volgende, geldige documenten voor te leggen:

- het bewijs dat hij voldoet aan één van de voorwaarden, vermeld in artikel 3, §1, van het koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs;
- het bewijs dat hij geslaagd is voor het theorie-examen of hiervan vrijgesteld is;
- diverse voertuigdocumenten zoals het inschrijvingsbewijs, het verzekeringsbewijs en desgevallend het keuringsbewijs;
- het bewijs dat de begeleider, instructeur of stagiair-instructeur voldoet aan één van de voorwaarden, vermeld in artikel 3, §1, van het koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs alsook het rijbewijs van deze personen alsmede in het geval van de instructeur, het bewijs dat hij beschikt over een instructietoelating en medisch geschikt is en in het geval van de stagiair-instructeur de stagetoelating.
- in voorkomend geval, het getuigschrift van de rijsschool waaruit blijkt dat de verplichte rijlessen na het tweemaal niet slagen voor het praktijkexamen, werden gevolgd.

Als een kandidaat-bestuurder met een (geldig) voorlopig rijbewijs B toegang wenst te krijgen tot het praktijkexamen, legt hij bovenop de hiervoor vermelde documenten ook de volgende documenten voor:

- het geldig voorlopig rijbewijs B;
- indien de kandidaat-bestuurder houder is van een voorlopig rijbewijs B met begeleider, dient er ook een begeleidersattest te worden voorgelegd van de begeleider die vermeld is op het voorlopig rijbewijs van de kandidaat en aanwezig is op het praktijkexamen. Dit attest moet ten minste vijf maanden voor het praktijkexamen zijn afgeleverd. Indien dit niet het geval is, moet ook het begeleidersattest van een andere begeleider die vermeld wordt op het voorlopig rijbewijs worden voorgelegd dat minstens vijf maanden voor het praktijkexamen werd afgeleverd.

Indien de kandidaat zich voor het praktijkexamen aanbiedt met een instructeur of een stagiair-instructeur, moet het begeleidersattest van een begeleider die op het voorlopig rijbewijs wordt vermeld en dat ten minste vijf maanden voor het praktijkexamen werd afgeleverd, voorgelegd worden, tenzij de instructeur voldoet aan de voorwaarden, vermeld in artikel 9/1, tweede lid, van het koninklijk besluit van 10 juli 2006 betreffende het rijbewijs voor voertuigen van categorie B en als enige begeleider op het voorlopig rijbewijs wordt vermeld.

De vereiste dat het begeleidersattest minstens vijf maanden voor het praktijkexamen dient te zijn afgeleverd, geldt niet voor de kandidaat-bestuurder die houder is van een voorlopig rijbewijs B dat 12 maanden geldig is of indien hij houder is van een voorlopig rijbewijs B dat 36 maanden geldig is en dat werd verkregen na een omwisseling van een voorlopig rijbewijs zonder begeleider. In dit laatste geval legt de kandidaat-bestuurder het attest van de gemeente voor tot bewijs van deze omwisseling.

De kandidaat-bestuurder kan daarentegen ook zonder geldig voorlopig rijbewijs B toegang krijgen tot het praktijkexamen indien hij, bovenop de hiervoor vermelde documenten, ook de volgende documenten kan voorleggen:

- een attest van de gemeente waaruit blijkt dat er een scholing gevolgd werd van ten minste vijf maanden onder dekking van een voorlopig rijbewijs B;
- in voorkomend geval, het getuigschrift van de rijsschool waaruit blijkt dat de verplichte rijlessen na het verstrijken van de geldigheid van het voorlopig rijbewijs werden gevolgd.

Artikel 15

Deze bepaling voert in het koninklijk besluit van 10 juli 2006 betreffende het rijbewijs voor voertuigen van categorie B een hoofdstuk III/1 in dat de vorming voor begeleiders regelt.

De vorming voor begeleiders gebeurt door de erkende rijsscholen volgens de voorwaarden bedoeld in het koninklijk besluit van 11 mei 2004 betreffende de voorwaarden voor erkenning van scholen voor het besturen van motorvoertuigen (met inbegrip van de wijzigingen die onderhavig besluit aanbrengt) of door een instructeur die over de specifieke erkenning beschikt om de vorming voor begeleiders aan te bieden buiten een erkende rijsschool om.

Door te werken via de erkende rijsscholen en de specifiek daartoe erkende instructeurs beoogt het ontwerp de kwaliteit van de vorming van de begeleiders optimaal te garanderen. Deze keuze biedt ook het voordeel dat de kwaliteitscontrole op de vorming voor begeleiders ingekanteld kan worden in de bestaande erkenning, de bestaande controlemechanismen en de bestaande sancties die gelden ten aanzien van de erkende rijsscholen zoals die vervat zijn in het koninklijk besluit van 11 mei 2004 betreffende de voorwaarden voor erkenning van scholen voor het besturen van motorvoertuigen.

Deze erkenning, controlemechanismen en sancties zijn ook van toepassing op de vorming van de begeleiders ingericht door de erkende rijsscholen.

Waar relevant voor de vorming van begeleiders, worden ten aanzien van de instructeurs die de vorming voor begeleiders aanbieden buiten een erkende rijsschool om in afdeling 2 van het ingevoegde hoofdstuk III/1 vergelijkbare kwaliteitsgaranties ingebouwd, als de kwaliteitsgaranties die gelden wanneer de vorming voor begeleiders wordt aangeboden via een erkende rijsschool en wordt voorzien in een specifieke erkenningsregeling. De instructeur die een erkenning wil verkrijgen, is ter dekking van kosten van administratie, controle van en toezicht op de instructeurs een retributie verschuldigd, waarbij het tarief door de minister zal worden bepaald. De delegatie aan de minister om de omvang van de retributie te bepalen, wordt begrensd door een minimum van 84 euro en een maximum van 90 euro. Het bedrag van de retributie wordt geïnd door het Departement Mobiliteit en Openbare Werken en wordt jaarlijks geïndexeerd.

Er zijn een aantal gemeenschappelijke bepalingen die zowel gelden indien het vormingsmoment wordt gegeven door de erkende rijsschool als indien het vormingsmoment wordt gegeven door een instructeur die over de specifieke erkenning beschikt om de vorming voor begeleiders aan te bieden buiten een erkende rijsschool om:

- iedere kandidaat, houder van een voorlopig rijbewijs B met een begeleider, moet een rijopleiding volgen met een begeleider die de vorming vermeld in hoofdstuk III/1 heeft gevolgd. Indien de kandidaat meerdere begeleiders heeft, moet elke begeleider de vorming gevolgd hebben. Een instructeur is vrijgesteld van deze vorming, en dus het hebben van een begeleidersattest, indien hij beschikt over een geldige instructietoelating en medisch geschikt is als rijinstructeur;
- om het begeleidersattest te verkrijgen, moet een begeleider de volledige vorming volgen en dient er geen examen te worden afgelegd door de begeleider. Het vormingsmoment duurt drie uur, pauzes niet meegerekend en gedurende het vormingsmoment mogen geen alcoholische dranken worden geserveerd of geconsumeerd;
- voor het volgen van de vorming is elke begeleider een vergoeding verschuldigd, waarbij het maximaal door de begeleider verschuldigde tarief door de minister zal worden bepaald. De delegatie aan de minister om de omvang van de vergoeding te bepalen, wordt begrensd door een minimum van 20 euro en een maximum van 30 euro. Het is toegelaten dat de kandidaat-bestuurder de vorming bijwoont, zonder dat hiervoor een vergoeding moet worden betaald. Er mogen aan de begeleider en de kandidaat-bestuurder geen andere kosten worden aangerekend;
- de erkende rijsscholen en de instructeur die over de specifieke erkenning beschikt om de vorming voor begeleiders aan te bieden buiten een erkende rijsschool om, volgen de instructies van de minister of diens gemachtigde;
- de erkende rijsscholen en de instructeur die over de specifieke erkenning beschikt om de vorming voor begeleiders aan te bieden buiten een erkende rijsschool om, houden een aanwezigheidslijst bij waarop bepaalde gegevens vermeld zijn. Alle deelnemers plaatsen hierop een handtekening onmiddellijk na het volledig te hebben gevolgd van het vormingsmoment, waarna de kandidaat-begeleiders een begeleidersattest ontvangen. De instructeur die het vormingsmoment gaf, plaatst ook zijn handtekening en bevestigt dat een begeleidersattest werd afgegeven aan de kandidaat-begeleiders die het vormingsmoment volledig hebben gevolgd. Het begeleidersattest is voor een periode van tien jaar vanaf afgifte geldig.

Artikel 16

Deze bepaling voegt in het koninklijk besluit van 10 juli 2006 betreffende het rijbewijs voor voertuigen van categorie B een hoofdstuk III/2 in.

In dit nieuw hoofdstuk, bestaande uit de artikelen 9/14 tot en met 9/17, worden de bepalingen betreffende de verwerking van gegevens door de rijscholen, de instructeurs die de vorming voor begeleiders aanbieden buiten een erkende rijschool om, de examen centra en het Departement Mobiliteit en Openbare Werken in het kader van de organisatie van het vormingsmoment verenigd en wordt telkenmale aangegeven welke gegevens worden verzameld en verwerkt, wie verwerkingsverantwoordelijke is, alsook voor welk doeleinde en gedurende welke periode de gegevens worden verzameld en verwerkt.

Artikel 17

Deze bepaling voegt een bijlage 7 toe in het koninklijk besluit van 10 juli 2006 betreffende het rijbewijs voor voertuigen van categorie B met de leerstof voor de vorming van de begeleiders.

Artikels 18, 19 en 20

Deze bepalingen zijn overgangsbepalingen.

Het besluit van de Vlaamse Regering van 9 juni 2017 tot wijziging van het koninklijk besluit van 11 mei 2004 betreffende de voorwaarden voor erkenning van scholen voor het besturen van motorvoertuigen en het koninklijk besluit van 10 juli 2006 betreffende het rijbewijs voor voertuigen van categorie B werd vernietigd bij het arrest nr. 247.301 van de Raad van State van 12 maart 2020.

Het vernietigde besluit van de Vlaamse Regering van 9 juni 2017 is niet langer geldig, doch de akten die op basis daarvan afgeleverd werden, behouden hun geldigheid.

Individuele akten die met toepassing van een later vernietigde bepaling worden afgeleverd, zijn definitief en onaantastbaar en hun regelmatigheid kan niet meer in vraag worden gesteld naar aanleiding van een later arrest waarbij de achterliggende regelgeving wordt vernietigd. Er kan in dit verband worden verwezen naar een arrest van de Raad van State (nr. 241.015 van 13 maart 2018) waarbij de Raad van State het verzoek om de gevolgen te handhaven verwierp omdat de vernietiging volgens de Raad geen impact had op de geldigheid van de reeds uitgereikte scholingscertificaten in het kader van het besluit van de secretaris-generaal van het departement MOW van 6 januari 2015 tot aanwijzing van de leden van de examencommissie voor de beroepsbekwaamheid van veiligheidsadviseur voor het vervoer van gevaarlijke goederen over de weg, per spoor of over de binnenwateren dat werd nietig verklaard. In overweging 23 stelde de Raad:

“In de voorliggende zaak wijst de verwerende partij concreet enkel op de rechtsonzekerheid die de reeds uitgereikte scholingscertificaten zou aantasten. Dit argument kan niet overtuigen. De nietigverklaring van het bestreden besluit heeft immers niet de weerslag die de verwerende partij vreest.

Die certificaten zijn immers, als individuele akten, definitief en onaantastbaar geworden en hun regelmatigheid kan niet meer in vraag worden gesteld naar aanleiding van dit arrest. Overigens erkent de verwerende partij in haar laatste memorie ook dat de vastgestelde onwettigheid niet doorwerkt op de rechtsgeldigheid van de door de examencommissie toegekende scholingscertificaten.

Het zou uitzonderlijk anders zijn, mocht blijken dat bepaalde certificaten thans in rechte worden betwist. De verwerende partij maakt dit evenwel niet aannemelijk. Bovendien zou dan het inwilligen van de vraag van de verwerende partij erop neerkomen dat de Raad van State zou ingrijpen in hangende rechtsgedingen. Dit zou slechts in zeer uitzonderlijke omstandigheden mogelijk zijn, verantwoord door dwingende motieven van algemeen belang. Dergelijke verantwoording wordt door de verwerende partij niet eens aangevoerd.”

Omwille van de rechtszekerheid en om elke discussie hieromtrent te vermijden wordt in de overgangsbepalingen van artikel 18, eerste lid, 19 en 20, eerste lid bevestigd dat alle begeleidersattesten die werden afgeleverd, alle erkenningen van instructeurs die werden verleend en alle getuigschriften voor de instructeurs die de vorming aanbieden die werden uitgereikt in het kader van het vernietigde besluit van de Vlaamse Regering van 9 juni 2017, hun geldigheid behouden alsook wordt in deze artikels bepaald dat het ontwerp van besluit het rechtskader vormt voor deze akten en dat de akten aldus aan dezelfde regels onderworpen worden als de akten die afgeleverd worden op basis van het ontwerp van besluit.

Tevens wordt in artikel 18, tweede lid, voorzien dat ook de begeleidersattesten die afgeleverd werden na 12 maart 2020, van rechtswege geldig worden verklaard indien het vormingsmoment en het begeleidersattest dat op basis hiervan afgeleverd werd, voldoen aan de voorwaarden van het voorliggend voorontwerp van besluit.

Ingevolge de bepaling van artikel 20, tweede lid, van het voorontwerp van besluit moeten organisaties van nationale en internationale experts uiterlijk binnen de dertig dagen na de datum van inwerkingtreding van artikel 8 van voorliggend voorontwerp van besluit, zijnde de dag die volgt op de dag van de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad een overzicht van de personen aan wie een getuigschrift werd verstrekt in de periode van 29 juni 2017 tot en met 12 maart 2020, overmaken aan het Departement Mobiliteit en Openbare werken.

Artikel 21

Deze bepaling regelt het toepassingsgebied in de tijd van de verplichting voor de begeleider om het vormingsmoment te volgen.

Het voorontwerp voorziet erin dat de verplichte vorming voor begeleiders geldt voor kandidaat-bestuurders waarvan het voorlopig rijbewijs met begeleider, dat geldig is voor 36 maanden of 12 maanden, uitgereikt werd vanaf 1 oktober 2023.

Kandidaat-bestuurders waarvan het voorlopig rijbewijs met begeleider uitgereikt werd voor 1 oktober 2023 vallen dus niet onder het toepassingsgebied van de verplichte vorming voor begeleiders. Hun begeleider dient niet over een begeleidersattest te beschikken.

Deze bepaling met eerbiedigende werking is noodzakelijk teneinde de rechtszekerheid en de voorzienbaarheid van de regeling te verzekeren en geen twijfel te laten bestaan over het ogenblik waarop kandidaat-bestuurders onderworpen zijn aan de hervormde rijopleiding. Zo wordt vermeden dat kandidaat-bestuurders die reeds hun rijopleiding hebben aangevat voor 1 oktober 2023 plots geconfronteerd zouden worden met gewijzigde regels. Kandidaat-bestuurders die hun voorlopig rijbewijs hebben verkregen voor deze datum kunnen hun rijopleiding dus afwerken volgens de oude regels.

Het tweede lid van de ontworpen bepaling regelt de situatie waarbij een kandidaat-bestuurder een voorlopig rijbewijs heeft bekomen vóór 1 oktober 2023 maar vanaf 1 oktober 2023 een vervanging of duplicaat van het voorlopig rijbewijs verkrijgt in toepassing van artikel 50, §3 van het koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs. Het gaat om de volgende gevallen:

- 1° verlies of diefstal;
- 2° beschadiging, onleesbaarheid of tenietgaan;
- 3° als de foto niet meer gelijkend is;
- 4° verandering van begeleider.

In deze gevallen zal de kandidaat-bestuurder – hoewel hij strikt genomen een nieuw voorlopig rijbewijs ontvangt vanaf 1 oktober 2023 – zijn rijopleiding kunnen verderzetten volgens de oude regels. Het gaat immers om een verderzetting van de vóór deze datum aangevatte rijopleiding.

Indien een kandidaat-bestuurder evenwel een voorlopig rijbewijs met begeleider heeft bekomen vóór 1 oktober 2023 en na deze datum een voorlopig rijbewijs verkrijgt zonder begeleider of omgekeerd, zal de regelgeving van toepassing zijn die geldt op het ogenblik van het verkrijgen van het nieuwe voorlopig rijbewijs. In dat geval gaat het immers niet om een vervanging of duplicaat in toepassing van artikel 50, §3 van het koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs, maar om een nieuw voorlopig rijbewijs.

Artikel 22

Deze bepaling voorziet erin dat het besluit in werking treedt op 1 oktober 2023, met uitzondering van artikel 8 en 11, die in werking treden op de dag die volgt op de bekendmaking van dit besluit in het Belgisch Staatsblad.

Het betreft hier het hoofdstuk in verband met de opleiding van de instructeurs, belast met de vorming van de begeleiders evenals de bijlage die de voorschriften betreffende de leerstof voor de opleiding van de instructeurs die instaan voor de vorming voor de begeleiders bevat. Het is noodzakelijk om voor deze artikelen van het ontwerp af te wijken van de gebruikelijke termijn van inwerkingtreding van tien dagen na publicatie omdat op deze wijze sneller een aanvang kan worden genomen met de opleiding van de instructeurs die vervolgens op hun beurt de begeleiders zullen kunnen vormen. Door een vroegere inwerkingtreding zullen het programma en het draaiboek van de opleiding sneller kunnen worden goedgekeurd door het bestuur.

Artikel 23

Deze bepaling belast de Vlaamse minister, bevoegd voor de weginfrastructuur en het wegenbeleid, met de uitvoering van dit besluit.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

1. Algemeen

Het ontwerp heeft een minieme impact op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

De instructeur die de erkenning wil verkrijgen om het vormingsmoment buiten het verband van een erkende rijkschool te geven, is ter dekking van de bestuurs-, controle- en toezichtkosten een retributie van verschuldigd. Het tarief van deze retributie zal door de minister worden bepaald. De delegatie aan de minister om de omvang van de retributie te bepalen, wordt begrensd door een minimum van 84 euro en een maximum van 90 euro. Het bedrag van de vergoeding is gekoppeld aan het indexcijfer van de gezondheidsindex dat op 30 november 2022 is bereikt. Deze retributies komen de algemene middelen toe op het begrotingsartikel MB0-9MHHANA-OW.

Sinds de inwerkingtreding van het besluit van de Vlaamse Regering van 9 juni 2017 tot de vernietiging ervan op 12 maart 2020 werden in totaal slechts 52 aanvragen ingediend om erkend te worden voor het buiten het verband van een erkende rijkschool geven van het vormingsmoment. Het gaat dus om een relatief klein aantal retributies. Bovendien zijn er op dit moment al voldoende erkende instructeurs om aan de vraag te voldoen, waardoor geen of heel weinig nieuwe aanvragen

verwacht worden in de eerstkomende jaren. De inkomsten uit deze retributie zullen bijgevolg zeer beperkt zijn.

De vergoeding die de kandidaat-begeleider betaalt voor de vorming komt de rijsschool of erkende instructeur toe.

2. Advies van de Inspectie van Financiën

De inspectie van Financiën verleende op 24 juni 2021 gunstig advies op een eerder voorontwerp. De berekening van de indexering van de retributiebedragen werd om operationele redenen aangepast ten opzichte van het eerder voorontwerp.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd ontvangen op 12 december 2022 en was gunstig. Het begrotingsakkoord is niet vereist.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerp heeft geen impact op het personeel van de Vlaamse overheid.

De controletaken omschreven in het met artikel 15 van voorliggend voorontwerp ingevoegd artikel 9/13 zullen met het bestaande personeelsbestand worden uitgevoerd.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Er is geen impact op de lokale of provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Het voorontwerp zal na principiële goedkeuring voor advies worden voorgelegd aan de VTC en de MORA, en hierop volgend aan de Raad van State.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse besluiten over de rijopleiding en het rijexamen voor voertuigen van categorie B;

2° de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken:

* te gelasten over het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies van de Mobiliteitsraad van Vlaanderen (MORA) in te winnen;

* te gelasten over het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie (VTC) in te winnen;

* te machtigen te beoordelen of voornoemd advies aanleiding kan geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst;

* te gelasten over het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies van de Raad van State in te winnen, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State als de Vlaamse minister oordeelt dat voornoemd advies geen aanleiding geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst.

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken,

Lydia PEETERS

Bijlagen:

- het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering;
- de 2 bijlagen bij het voorontwerp van besluit;
- het advies van de Inspectie van Financiën dd. 12/12/2022.